

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ochranné známky známé i neznámé

Ať chceme nebo nechceme, ochranné známky jsou všude kolem nás a v běžném životě se s nimi setkáváme prakticky každodenně. Nejčastěji představují označení nejrůznějších výrobků či služeb a v souvislosti s rozvojem informačních technologií pronikají také čím dál více do světa výpočetní techniky a Internetu. Málokdo si přitom uvědomuje, že ochranné známky představují označení, která jsou chráněna právem, a to jak v národním, tak v mezinárodním měřítku. Následující text by měl přiblížit a objasnit, jaké jsou možnosti právní ochrany takových označení formalizovaných do podoby ochranných známek a proč a jakým způsobem je vhodné práva z těchto známek chránit.

Územní rozsah známkoprávní ochrany

Na území České republiky je institut národních ochranných známek upraven zejména zákonem č. [441/2003](#) Sb. o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů, který za ochrannou známku považuje jakékoli označení, které je schopné grafického znázornění a to za podmínky, že toto označení je schopné odlišit výrobky nebo služby, pro něž je chráněno, od shodných výrobků nebo služeb na trhu poskytovaných z jiných obchodních zdrojů. Podmínka rozlišovací způsobilosti, neboli distinktivnosti, ochranné známky plyne z jejího samotného účelu – tedy ze snahy vzájemně odlišit výrobky či služby stejného druhu. Ochranná známka má svůj význam právě ve spojení z konkrétním výrobkem nebo službou a nemůže existovat sama o sobě.

Jak jsem již naznačil, kromě národních ochranných známek, kterým je ochrana poskytována pouze na území příslušného státu, existují též mezinárodní ochranné známky a od 1. května 2004 na území České republiky nově setkáváme také s institutem ochranné známky Společenství, takzvané evropské ochranné známky.

Zápis mezinárodních ochranných známek se děje na základě dvou mezinárodních smluv, a to Madridské dohody o mezinárodním zápisu ochranných známek a Protokolu k této dohodě. Příslušníci smluvní strany této dohody, mezi kterými je také Česká republika, mohou chránit známku ve všech nebo jen některých smluvních státech, přičemž vše se děje na podkladě jedné přihlášky podané u Světové organizace duševního vlastnictví WIPO (World Intellectual Property Organization). O zápis mezinárodní ochranné známky se žádá prostřednictvím českého Úřadu průmyslového vlastnictví.

Vstupem České republiky a dalších států do EU se na území České republiky rozšířila platnost institutu ochranné známky Společenství; který tak má nyní v zásadě stejné účinky na celém území EU. Právní úprava ochranných známek Společenství je upravena v nařízení Rady č. 40/1994, o ochranné známce Společenství. Značnou výhodou ochranné známky Společenství lze spatřovat například v tom, že při registraci podává přihlašovatel pouze jednu přihlášku a platí pouze jeden poplatek a ochrana přitom platí ve všech členských státech EU; za některých podmínek se pak dokonce rozšíří automaticky ochrana známky Společenství i na území těch států, jež se stanou členy EU teprve v budoucnu.

Výše uvedené varianty lze samozřejmě téměř libovolně kombinovat a vhodně zvolenou registrací lze ochrannou známku chránit prakticky kdekoli. Je-li třeba ochranné známce poskytnout ochranu v zemi, která není členem EU ani není členem Madridské dohody, je třeba žádat o její zápis tzv.

národní cestou, tedy přímo v daném státě dle jeho známkoprávních předpisů.

K tomu, aby bylo možné ochranné známce poskytnout právní ochranu, je základním předpokladem zápis této ochranné známky do příslušného rejstříku. V České republice může každá právnická nebo fyzická osoba přihlásit národní ochrannou známku u ÚPV. Náležitosti přihlášky stejně jako řízení o přihlášce a další náležitosti jsou stanoveny v zákoně o ochranných známkách. Obdobná situace platí rovněž u ochranných známek Společenství, které je třeba registrovat u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM).

Význam a forma ochranných známek

Ochranné známky pomáhají spotřebiteli, aby se lépe orientoval v záplavě nabídek nejrůznějších výrobků a služeb. Právě proto má pro některé společnosti klíčový význam si své výrobky před konkurencí chránit ochrannými známkami a také dalšími průmyslovými právy (např. průmyslovým či užitným vzorem, patentem apod.). Ochranná známka, která je celosvětově proslulá a s níž si každý spotřebitel spojí konkrétní výrobek nebo službu, má pak značnou hodnotu a významně též zvyšuje hodnotu obchodního majetku společnosti, která je jejím majitelem. Kromě samotných výrobků a služeb může být pro společnost vhodné chránit formou ochranné známky také obchodní firmu, případně logo společnosti. V dnešní době informačních technologií se nevyplácí zapomínat také na ochranu doménového jména, jehož slovní vyjádření může být také předmětem známkoprávní ochrany.

Zákon umožňuje, co se formy týče, jako ochrannou známku označit prakticky cokoli, co je možné graficky znázornit (textem, kresbou, barvou, tvarem výrobku apod.). S určitými omezeními lze registrovat také zvukové záznamy v hmatatelné formě například pomocí notového zápisu, případně čichové známky formou chemického vzorce; na tyto a další netradiční formy ochranných známek jsou však kladeny přísné a v praxi mnohdy obtížně splnitelné nároky, mající za účel zajistit majiteli a třetím osobám spolehlivé informace o tom, co je předmětem ochrany.

Nejčastěji se však lze v praxi setkat se slovními ochrannými známkami, které jsou tvořeny výlučně textem, s obrazovými ochrannými známkami, tvořenými abstraktním nebo realistickým obrázkovým prvkem, a ochrannými známkami kombinovanými, které kombinují slovní prvky s obrázky. Nesmíme zapomenout také na prostorové ochranné známky, tvořené trojrozměrným vyobrazením (např. tvar výrobku).

Právní ochrana ochranných známek

Na světě existují statisíce nejrůznějších zapsaných ochranných známek. S rostoucí popularitou výrobku či služby pochopitelně roste hodnota a význam příslušné ochranné známky, která právě proto bývá často předmětem nejrůznějších padělků či všemožných modifikací a kopírování s cílem se v rámci konkurenčního boje obohatit na úkor majitele ochranné známky nebo mu přinejmenším uškodit. Takové jednání, kromě toho že porušuje výlučné právo majitele k užívání ochranné známky, splňuje znaky nekalé soutěže, jak je uvedeno v § 44 a násl. zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Výše popsané jednání zpravidla vykazuje znaky klamavé reklamy, klamavého označení zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny či parazitování na pověsti. Vyloučen není ani souběh několika výše uvedených skutkových podstat současně.

Stále častěji bývají předmětem nekalé soutěže také doménová jména, která jsou záměrně registrována tak, aby klamala běžného spotřebitele. Takové registrace provádějí nejčastěji přímí konkurenti s cílem obohatit se na úkor jiného subjektu v hospodářské soutěži nebo tzv. doménovi

spekulanti za účelem získání finančního prospěchu z prodeje domény, jejíž jméno se shoduje nebo je podobné některé z již zapsaných ochranných známek.

Výše popsané jednání může být při splnění zákonem stanovených podmínek klasifikováno jako trestný čin. Oddíl čtvrtý zákona č. [140/1961](#) Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, upravuje trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu, proti právům souvisejícím s právem autorským a proti právům k databázi. Proti tomu, kdo porušuje práva majitele ochranné známky, se tento může bránit podáním trestního oznámení na příslušnou osobu.

Podle platných právních předpisů má majitel ochranné známky k domáhání se svých práv řadu možností, jak proti případnému porušovateli zakročit. Jako hlavní prostředek se nabízí především institut předběžného opatření, který lze užít zejména v případech, kdy je třeba účastníkovi rychle a dočasně uložit, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel. Současně s návrhem na vydání předběžného opatření je možné podat k příslušnému soudu žalobu, kterou se může oprávněná osoba domáhat trvalé ochrany svého práva z ochranné známky a odůvodněnou některou z výše uvedených skutečností.

Velice často se konkurence snaží o registraci takových ochranných známek, které se záměrně více či méně podobají již dříve zapsaným ochranným známkám. Pokud tento nedostatek neodhalí ÚPV v průběhu formálního či věcného průzkumu, je od okamžiku podání přihlášky, resp. zveřejnění přihlášky takovéto ochranné známky možno podat připomínky, resp. námitky, případně návrh na zrušení ochranné známky či její prohlášení za neplatnou, je-li již známka zapsána v příslušném rejstříku. Jsou-li důvody shledány jako oprávněné, příslušná známka nebude ÚPV zapsána, resp. bude z rejstříku vymazána.

Na závěr je vhodné upozornit, že většina úkonů činěná před zmíněnými orgány je zpoplatněna. V případě poplatků placených ÚPV se vychází ze zákona č. [634/2004](#) Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně pak z části XI přílohy (Sazebníku správních poplatků). Poplatky se obvykle platí při podání a snad jen pro zajímavost uvedme, že poplatek za přihlášku nové ochranné známky je 5 000 Kč, za návrh ke zrušení nebo prohlášení neplatnosti ochranné známky se ÚPV platí 1 000 Kč.

Doufám, že Vám tento článek dostatečně objasnil problematiku týkající se ochranných známek a nastínil možnosti jejich právní ochrany a způsoby, jak se případně domoci svých práv plynoucích z ochranných známek, jsou-li porušena.

Mgr. Ivan Rámeš,
advokátní koncipient
[HAVEL & HOLÁSEK](#) s.r.o., advokátní kancelář

Další články:

- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)